

NIKO DUBOKOVIĆ, OSNIVAČ MUZEJA HVARSKE BAŠTINE I NJEGOVA MUZEOLOŠKA VIZIJA OTOKA HVARA

KATIJA BORAK □ Muzej hvarske baštine, Hvar

JOŠKO BRACANOVIĆ □ Muzej hvarske baštine, Hvar

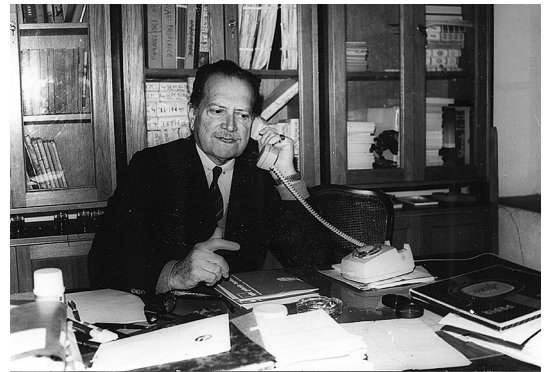
NIKOLETA BRACANOVIĆ □ Muzej hvarske baštine, Hvar

sl.1. Niko Duboković Nadalini (25. prosinca 1909. – 24. listopada 1991.), hrvatski konzervator, povjesničar, arhivist s Hvara. Osnivač je Centra za zaštitu kulturne baštine otoka Hvara, današnjeg Muzeja hvarske baštine

sl.2. Niko Duboković u svojem uredu u Ljetnikovcu Hanibala Lucića, Muzej hvarske baštine

sl.3. Niko Duboković na dodjeli zlatne plakete Skupštine općine Hvar za životno djelo 1984., Muzej hvarske baštine

sl.4. Niko Duboković sa suradnicima i povjerenicima, Muzej hvarske baštine

¹ Ili Moriz Eduard Weiser, austrijski liječnik i antropolog. Malo je o njemu poznato – sačuvana su dva njegova znanstvena rada o Hvaru: Weiser, M. E., „Tumuli und prähistorische Funde auf Lesina, II. Die Tumuli von Sokolica”, *Mitteilungen der Anthropologischen Gesellschaft in Wien* 14, 1884. i „Lesina, ein Luftcurort und Seebad der Zukunft von dr. M. E. Weiser”, *Separatabdruck aus dem „Med. chir. Central-Blatt”*, Wien, 1885. Zabilježeno je da je prvi arheološki istraživao Tračane 1872. – Florian Jan Ostrowski, „Thracian Archaeology and National Identity in Communist Bulgaria Exhibition-making as an ideological pattern”; u: *Digging Politics: The Ancient Past and Contested Present in East-Central Europe*, ur. Emily R. Hanscam, James T. Koranyi (De Gruyter Oldenbourg, 2023), 45-76.

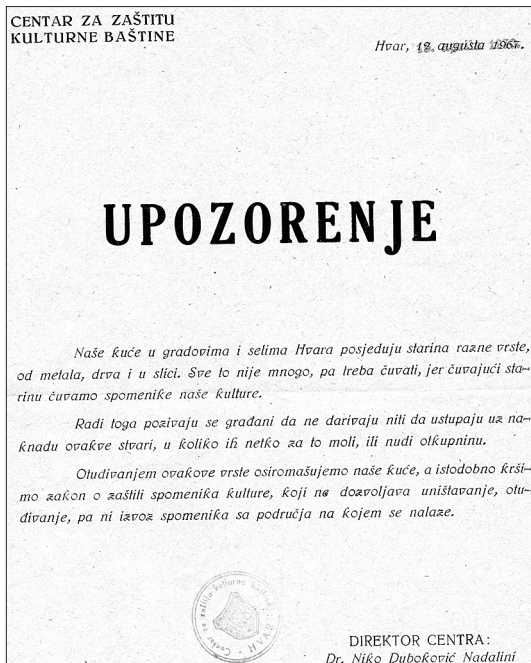
² Boglić je tekst objavio pod pseudonimom *Pharensis* u listu *Il Dalmato* br. 44/XVIII, 1. lipnja 1892. godine. Taj i Weiserov tekst (Museo Farense, *Narod* br. 97 /I./, 1884., 10. prosinca) citirani su prema: Joško Kovačić, „Šezdeset godina Muzeja hvarske baštine”, *Kruvenica – list župe sv. Stjepana I. Hvar* 15, 2010., 61-64.

Muzej hvarske baštine djeluje u gradu Hvaru kao nasljednik Historijskog arhiva komune hvarske i Centra za zaštitu kulturne baštine otoka Hvara, čiji je osnivač bio dr. Niko Duboković Nadalini.

Prva zabilježena inicijativa za osnivanje muzeja u Hvaru potječe još iz 19. stoljeća, kada je u studenom 1884. kotarski liječnik u Hvaru dr. Maurizio E. Weiser¹ predložio osnivanje Hvarskoga zavičajnog muzeja (Museo patrio Farense). Uočivši znatan broj pokretnih spomenika na otoku, kao i privatnih zbirki, predložio je osnivanje odbora, tj. Društva Hvarskog zavičajnog muzeja, koje bi odredilo uvjete donacija, status osnivača darovatelja i pobrinulo se osigurati odgovarajuću zgradu za muzej. Uz artefakte, pozvao je Hvarane da doniraju i ostalu opremu za novi muzej, a osobno je ponudio donaciju svojih stvari u vrijednosti 200 fiorina. Inicijativa nije naišla na očekivanu potporu, pa ju je 1892. ponovio dr. Vjekoslav Boglić, ali je smatrao da bi se muzej trebao ograničiti samo na grad Hvar jer bi zbog izraženog kampanilizma bilo teško utemeljiti muzej za cijeli otok.²

No realizacija tih ideja započela je tek 1950. imenovanjem Nike Dubokovića počasnim konzervatorom za otok Hvar. Duboković se rodio na Božić, kao i više članova njegove obitelji, zbog čega su nosili nadimak Nadalini, koji je on kasnije, 1909. u Jelsi, pridodao svom prezimenu. Njegova obitelj, podrijetlom iz obližnjeg sela Pitve, bila je imućna i cijenjena – njegov otac, djed i pradjed bili su načelnici Jelse. Doktorirao je 1938. pravne studije

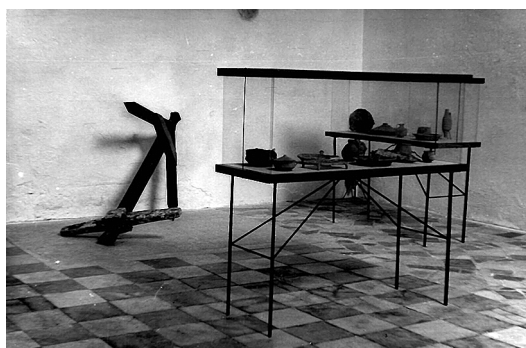
sl.5. Upozorenje građanima o potrebi zaštite kulturne baštine u doba Centra za zaštitu kulturne baštine otoka Hvara (12. kolovoza 1967.), Muzej hvarske baštine

sl.6. Govor Nike Dubokovića na pogrebu Grge Novaka, povjesničara i arheologa, 1978., Muzej hvarske baštine

sl.7. Niko Duboković s književnikom Ivom Andrićem pri obilasku Franjevačkog samostana u Hvaru 1962., Muzej hvarske baštine

sl.8. Govor Nike Dubokovića na otvorenju stalnog postava Arheološke zbirke i lapidarija u crkvi sv. Marka 1966., Muzej hvarske baštine

sl.9. Stalni postav Arheološke zbirke i lapidarija u crkvi sv. Marka 1966., Muzej hvarske baštine

na Fakultetu društvenih i političkih znanosti Sveučilišta u Lausannei, u Švicarskoj, s temom jugoslavensko-talijanskih odnosa između 1914. i 1920. godine. Nakon povratka zaposlio se u Ministarstvu vanjskih poslova Kraljevine Jugoslavije u Beogradu, a nakon proglašenja Nezavisne Države Hrvatske postaje vicekonzul u Trstu. Premda je zabilježeno da se svojim položajem koristio kako bi pomogao svima, bez obzira na političku opredjeljenost, nakon rata zatvoren je u Staroj Gradiški. No zahvaljujući intervenciji onih kojima je pomagao, uskoro izlazi, ali mu više nije bilo dopušteno raditi u diplomaciji. Zapošljava se u Jugoslavenskoj akademiji znanosti i umjetnosti, koja ga 1949. šalje u Državni arhiv u Zadru. Odatle se sljedeće godine preselio na rodni Hvar.³

Dubokovićevo se imenovanje smatra početkom djelovanja muzeja u Hvaru, jer je odmah prionuo poslu prikupljanja i čuvanja građe. Formalna ustanova, nazvana Historijski arhiv komune hvarske, osnovana je potkraj 1953., no kako joj je djelatnost bila mnogo šira od arhivske, 1. srpnja 1965. ustanova je preimenovana u Centar za zaštitu kulturne baštine otoka Hvara (CZKBOH).

O Dubokovićevoj aktivnosti svjedoči dr. Marin Zaninović: „Niko je, rekao bih, stigao u posljednji čas i pokrenuo

sve svoje snage kako bi spasio ono što je ostalo, naročito spise i knjige iz kuća starih obitelji. Tako je spasio brojne arhivalije i knjige, stare slike i snimke te druge predmete našega zajedničkog nasljeđa, pa je to dragocjen poklad za sve nas i naraštaje koji dolaze nakon nas.”⁴

I doista, Duboković je svojim djelovanjem prikupio građu koja je temelj ne samo Muzeja hvarske baštine, kao direktnog nasljednika ustanova koje je on osnovao i vodio, već i drugih dvaju muzeja na otoku Hvaru – Muzeja Staroga Grada i Muzeja Općine Jelsa. U svom dugogodišnjem radu osnovao je ove muzejske zbirke: Arheološku zbirku i lapidarij u Hvaru, Pomorsku i Etnografsku zbirku u Starom Gradu, Ribarski muzej u Vrboskoj i Vinogradarsku zbirku u Pitvama.

Usto je razvio i nakladničku djelatnost. Većinu svojih spoznaja i bilježaka objavljivao je u *Periodičnom izvještaju CZKBOH*, koji su za njegova života objavljeni 161 put. Osim toga, u matičnoj je ustanovi pokrenuo časopise *Bilten Historijskog arhiva komune hvarske*, *Prilozi*

3 Marin Zaninović, „Dr. iur. Niko Duboković Nadalini (25. prosinca 1909. – 24. listopada 1991.)”; u: Niko Duboković Nadalini, *Izabrani radovi* (Split: Književni krug Split, 2001), 9-15.

4 Isto, II.

sl.10. Kabinet Grgura Bučića – stalni postav Muzeja hvarske baštine

sl.11. Salon Hanibala Lucića – stalni postav Muzeja hvarske baštine

sl.12. Ljetnikovac Hanibala Lucića – sjedište Muzeja hvarske baštine

5 Isto, 527-584.

6 Poteškoće s vlastima i drugim nadležnim tijelima bile su česte, pa je Duboković zbog toga čak razmišljao da napusti svoj posao i upiše se na studij medicine; MHB, Fond Nike Dubokovića, XLV.

7 Mirjana Kolumbić, „Hommage dr. Niki Dubokoviću Nadaliniju”, *Periodični izvještaj CZKBOH* 162 (1994): 5-8.

povijesti otoka Hvara i Bilten o stanju spomenika. Izvan ustanove pokrenuo je časopis *Zapisi o zavičaju*, koji je izdavalo Privredno poduzeće *Jelsa* u Jelsi. Bio je i jedan od pokretača i urednika *Hvarskog zbornika*. Ustanova je objavljivala i samostalna izdanja. Njegova je bibliografija impresivna, a bavio se širokim rasponom tema, najvećim dijelom vezanih za hvarsku baštinu.⁵

Posao je osmišljavao sam i svoju ustanovu nikad nije uspio dokraja uklopiti u zakonske okvire.⁶ Ipak, njegov je rad bio prepoznat. Od 1959. bio je član Društva konzervatora Hrvatske. Nagrađen je 1979. Ordenom rada sa zlatnim vijencem, a 1984. dobio je zlatnu plaketu Skupštine Općine Hvar za životno djelo.⁷ S ustanovom je

ostao povezan i nakon umirovljenja, a predano je radio sve do smrti 24. listopada 1991.

Muzeološka načela i način rada

Način funkcioniranja i djelovanja baštinskih ustanova na otoku Hvaru koje je vodio i u kojima je radio Niko Duboković uvelike su bili određeni njegovom vizijom otočne baštine i širinom znanstvenoga i stručnog interesa, naravno, koliko god su mogli biti u zakonskim, institucionalnim i administrativnim granicama u kojima je djelovao.

Ustanova Historijski arhiv komune hvarske osnovana je ponajprije radi spašavanja ugroženih arhivskih fondova, javnih, privatnih i crkvenih, ali i radi očuvanja starih knjiga i knjižnica te radi njihova otvaranja znanstvenoj uporabi, no za Dubokovića je izraz „arhiv” tada bio samo formalne prirode.⁸ Smatrao je da Arhiv treba proširiti svoje zadatke i ciljeve na opću brigu o spomenicima i cijeloj baštini. To je značilo popisivanje prirodnih lokaliteta i pojedinačnih fenomena, endemskih biljnih i životinjskih vrsta, svih arhivskih fondova bez obzira na to u čijem su vlasništvu bili i gdje su se nalazili, kopnenih i podzemskih arheoloških nalazišta i lokaliteta, etnografskih cjelina, pojedinačnih spomenika i folklornih elemenata, skupljanje i popisivanje stare knjižne građe, kao i povijesno vrijedne privatne knjižne građe i knjižnica. Zamisao je obuhvaćala i poticanje osnivanja i popisivanja javnih i privatnih muzejskih zbirki i njihovo otvaranje javnosti.⁹ Ustanova je tada imala ulogu administriranja i znanstvene obrade baštinske problematike, vodila je Komisiju zaštite spomenika na području hvarske općine te je nadzor nad terenom ostvarivala uz pomoć Sekcija za zaštitu spomenika u gradovima i povjerenika u manjim mjestima na otoku. Iako ustanova nije imala izravne ovlasti nad zaštitom spomenika, što je bilo u djelokrugu Konzervatorskog zavoda za Dalmaciju, Duboković je svojim zalaganjem postigao da se zaštiti velik broj spomenika i ambijentalnih cjelina, a dugo je pokušavao postići i to da otok Hvar ima vlastiti konzervatorski zavod. To mu nije uspjelo, a ovlasti ustanove ostale su ograničene na nadzor, upozoravanje i evidenciju.

Isti se trend nastavio ponovnim registriranjem Arhiva u Centar za zaštitu kulturne baštine otoka Hvara 1965. godine. Da bi se zadovoljili propisi kojima se regulira zaštita pojedinih baštinskih područja, trebalo je osnovati više institucija, što hvarska općina kadrovski ni financijski nije mogla napraviti. Iako je Općinska skupština 1964. godine osnovala Muzej općine hvarske, on zbog formalnih poteškoća nije zaživio.¹⁰

Prema Dubokovićevim riječima, preimenovanje ustanove u Centar odgovaralo je djelovanju na svim područjima kulturne baštine i bilo je određeno lokalnom politikom prema kojoj grad Hvar kao stari komunalni grad s velikim turističkim potencijalom ima potrebu i dužnost da „kulturnu baštinu njeguje, obrađuje i muzejski ilustrira”.¹¹

Pretvorbu Arhiva u Centar obilježile su tri glavne djelatnosti: stvaranje muzejskih zbirki, skupljanje arhivske i knjižne građe te zaštita spomenika.¹² Uz nekoliko stručnih tijela, ustanova je nastavila raditi na načelu Sekcija za zaštitu kulturne baštine u Starome Gradu, Jelsi i Vrboskoj i uz mrežu povjerenika u manjim mjestima na cijelom otoku. Sekcije su bile otvorene svim građanima, imale su nekoliko članova koji su dobivali honorar i zadatak im je bio održavanje veze s Centrom te nadzor nad zbirkama, a povjerenici su mogli postati svi otočani koji su bili ljubitelji baštine, bez obzira na stupanj obrazovanja. Duboković se zalagao za to da građani postanu nositelji zaštite kulturne baštine, da se u njima razvije osjećaj za lijepo i potakne ljubav prema zavičaju, da im se povjeravaju funkcije i zadatci vezani za očuvanje baštine, ali ne na način da se ističe osobna stručnost, nego da se zajednički radi i odlučuje te da se svima podjednako priznaju zalaganja i zasluge.¹³ Zanimljivo je da je pri snimanju plesova na Hvaru etnolog Ivan Ivančan, tada mladi suradnik Instituta za narodnu umjetnost, izjavio kako nigdje na terenu nije vidio takvu mrežu suradnika u pojedinim mjestima kao na Hvaru.¹⁴

Radom na zaštiti cjelokupne baštine otoka Hvara i uključivanjem građana u rad ustanove neposredno na terenu Duboković je nastojao postići to da građani estetski i ambijentalno osvijeste prirodne i kulturne vrijednosti otoka, pogotovo starih gradova i sela. Pratio je ubrzan razvoj turizma, devastaciju i nestajanje tradicijskog načina života te se zalagao za revitalizaciju ambijentata na način da se osiguraju uvjeti življenja, da se primijeni humani pristup, bez birokratiziranja, i da se spomenici štite u cjelini.¹⁵

Često se u tim nastojanjima kritički osvrtao na nadležne institucije viših razina tvrdeći da se rad hvarske ustanove, za koju je smatrao da ima originalni koncept djelovanja, ne prepoznaje i ne vrednuje dovoljno, čak i da se podcjenjuje. Smetalo mu je što su djelatnici u manjim mjestima, „u provinciji” ili „na periferiji”, često nazivani „entuzijastima”, a ne „radnicima”, kao u velikim gradovima. Pritom je zadirao od upitnika i formulara koje je smatrao bezličnima i nehumanima, te se zalagao za aktivnu, djelotvornu i humanu pažnju „visokih stručnih foruma”.¹⁶ Smatrao je da kultura ne smije biti centralizirana i da širi krug građana mora postati kulturni činitelj i u širem i u užem smislu.¹⁷

Valja istaknuti i ponovo vrednovati Dubokovićev koncept *muzeja sub divo* ili *muzeja pod vedrim nebom*. Pod tim izrazom mogu se razumijevati dva muzeološka koncepta.

Muzejom pod vedrim nebom smatrao je etnografske cjeline kao što su naselja ili kompleksi građevina, ono što se u muzeologiji naziva muzejom na otvorenome, kasnije ekomuzejom. Kao primjer može se navesti zaštita i interpretacija sekundarnoga, stočarskog naselja Humac, koje se nalazi pri sredini otoka Hvara. Na prijedlog Centra, uz Dubokovićevo višegodišnje zalaganje,

8 Niko Duboković, „Iz rada Historijskog arhiva / Rad ustanove u proteklom vremenu na području arhivistike”, *Bilten Historijskog arhiva komune hvarske* 7-8 (1965): 1-4.

9 Budući da je problematiku zaštite kulturne baštine redovito pratio u europskim medijima, najčešće u talijanskim i francuskim dnevnim novinama, saznao je da je André Malraux, poznati francuski ministar kulture, započeo inventarizaciju francuske kulturne baštine. Osvrćući se na trideset godina svojega rada na tom području, ustvrdio je da su takav posao djelatnici baštinske ustanove na Hvaru započeli mnogo prije Malrauxa, još 1950-ih godina, ali na skromniji način, te da je to jedini način na koji je moguće „spasiti elemente od zaborava i pokazati kulturni kontinuitet”. Više u članku: Niko Duboković, „Integralna inventarizacija francuske kulturne baštine”, *Periodični izvještaji CZKBOH* 131 (1981): 7.

10 Duboković, Iz Rada, 1.

11 Isto, 2.

12 Isto, 2.

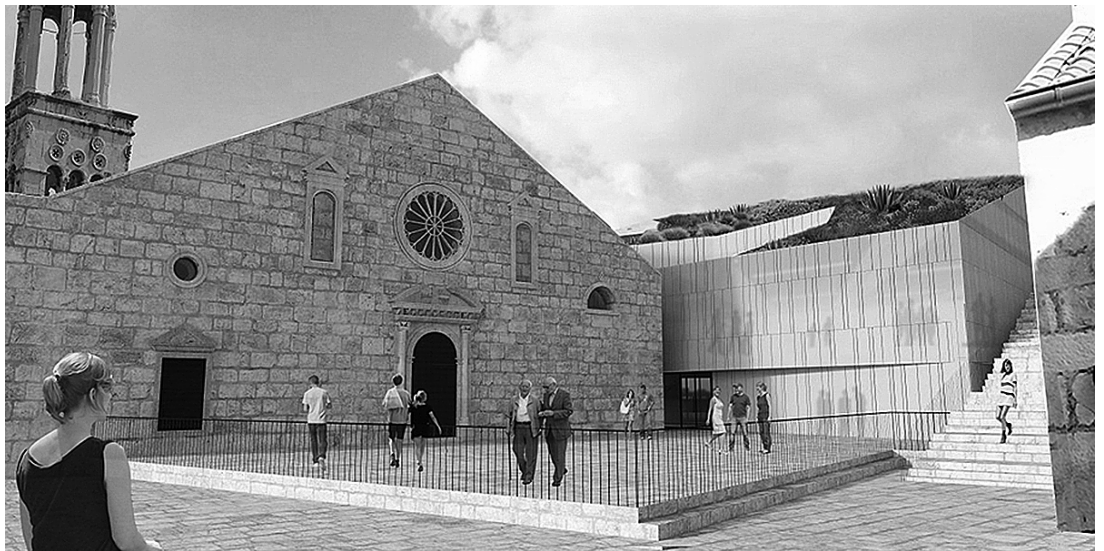
13 Niko Duboković, „Građani i skupovi građana kao nosioci nastojanja da se kulturni spomenici (kulturne vrijednosti) očuvaju”, *Periodični izvještaji CZKBOH* 133 (1982): 3-4.

14 Niko Duboković, „Radovi Ivana Ivančana na registraciji i objavljivanju narodnih plesova”, *Periodični izvještaji CZKBOH* 54 (1974): 14.

15 Niko Duboković, „Raskorak između naših ekonomskih htijenja na području turizma i našeg maćuhinskog odnosa prema otoku”, *Periodični izvještaji CZKBOH* 26 (1970): 3-4.

16 Niko Duboković, „Sudbina muzeja u provinciji”, *Periodični izvještaji CZKBOH* 110 (1979): 3-5.

17 Isto, 4.

sl.13.-14. Projekt iz 2014. godine kompleksa budućeg zavičajnog muzeja koji bi se kao novi kulturni centar sastojao od sanirane i rekonstruirane crkve Sv. Marka i novoplanirane zgrade muzeja. Arhitektonski studio Proarh. „For Museum”. (pristupljeno 21. srpnja 2023.).

18 Niko Duboković, „Etnografski muzej pod vedrim nebom”, *Periodični izvještaj CZKBOH* 69 (1975): 13-14.

19 Ivo Maroević, „Muzeji na otvorenom – hrvatska šansa”, *Muzeologija* 34 (1997): 7-13.

20 Niko Duboković, „Zbirke Centra za zaštitu kulturne baštine”, *Periodični izvještaj CZKBOH* 1 (1966): 3-4.

Općina Hvar je 1970. donijela odluku o prekidu svih građevnih zahvata u Humcu. Iako je Duboković želio da Humac postane „živi muzej” s kućama za stanovanje, obrtničkim radionicama i gostionicama, po uzoru na europske muzeje na otvorenome, ta ideja nije zaživjela.¹⁸ Uspio je objaviti samo vodič po Humcu sa susjednom Grapčevom špiljom, vrijednim arheološkim nalazištem. Muzeolog Ivo Maroević piše da se 1960-ih godina budi posebno zanimanje za zaštitu seoske nepokretne kulturne baštine kao spomenika kulture te primjećuje kako ideje muzeja na otvorenome seoskog tipa nisu naišle na plodno tlo u kraškim i primorskim dijelovima Hrvat-

ske, kao ni na dalmatinskim otocima.¹⁹ Nije sigurno je li Maroević znao za hvarski primjer ili je zaista hvarska ustanova tada bila „na periferiji”.

Drugi muzeološki koncept koji je Duboković nazivao *muzejom pod vedrim nebom* odnosi se na otok Hvar kao muzej pod vedrim nebom, koji se prostire na cijelom prostoru otoka. Iako se Duboković od početka svojega rada zalagao da grad Hvar osnuje zavičajni muzej, za to nikako nije mogao pronaći odgovarajući prostor.²⁰ Radom na terenu te popisivanjem i zaštitom baštine na cijelom otoku uvidio je da otok Hvar zbog svojih prirod-

nih ljepota, kulturnih spomenika i tragova raznih kultura u prostoru ima potencijala postati muzej pod vedrim nebom. Još je u početcima svojega rada smatrao kako je društvo prije pojačanoga turističkog razvoja trebalo valorizirati vlastitu kulturu te pozicionirati otok Hvar kao prvi muzej na otvorenome u Europi. Ali tvrdio je da zajednica tada nije bila zrela za to i da takve ideje često nisu bile dostojne pažnje.²¹ Ideju ipak nije u potpunosti odbacio te je koncept *muzeja pod vedrim nebom* sveo na ideju muzejskih zbirki – „da se postigne minimum, kad se nije moglo više”.²²

Program ustanove na tom području bio je stvoriti javne zbirke *in situ* koje su karakteristične za kulturu Hvara, a predmete izdvojiti samo ako su ugroženi, zaštititi i nadzirati postojeće zbirke, bez obzira na to čije su, kao i poticati inicijativu za stvaranje novih zbirki.

Dubokovićeva muzeološka načela, način rada, shvaćanje baštine u cjelini i ideja *muzeja pod vedrim nebom* mogu naći svoje mjesto u povijesti hrvatske muzeologije. Jednako tako, mogu zaokupiti pozornost stručnjaka u muzejskoj zajednici (i šire, u zajednici baštinskih institucija) kao znanstvena i stručna baština u kojoj se prepoznaju vrijednosti što mogu poslužiti kao refleksijske na sadašnjost i putokazi za budućnost.

Priljeno: 29. lipnja 2023.

IZVORI I LITERATURA

- Duboković, Niko. „Etnografski muzej pod vedrim nebom”. *Periodični izvještaj CZKBOH* 69 (1975): 13-14.
- Duboković, Niko. „Građani i skupovi građana kao nosioci nastojanja da se kulturni spomenici (kulturne vrijednosti) očuvaju”. *Periodični izvještaj CZKBOH* 133 (1982): 3-4.
- Duboković, Niko. „Integralna inventarizacija francuske kulturne baštine”. *Periodični izvještaji CZKBOH* 131, 1981., 7.
- Duboković, Niko. „Iz rada Historijskog arhiva / Rad ustanove u proteklom vremenu na području arhivistike”. *Bilten Historijskog arhiva komune hvarske* 7-8 (1965): 1-4.
- Duboković, Niko. „O hvarskim muzejskim zbirkama (sredina 1968. god.)”. *Periodični izvještaj CZKBOH* 23 (1970): 8-13.
- Duboković, Niko. „Radovi Ivana Ivančana na registraciji i objavljivanju narodnih plesova”. *Periodični izvještaj CZKBOH* 54 (1974): 14.
- Duboković, Niko. „Raskorak između naših ekonomskih htijenja na području turizma i našeg maćuhinskog odnosa prema otoku”. *Periodični izvještaj CZKBOH* 26 (1970): 3-4.
- Duboković, Niko. „Sudbina muzeja u provinciji”. *Periodični izvještaj CZKBOH* 110 (1979): 3-5.
- Duboković, Niko. „Zbirke Centra za zaštitu kulturne baštine”. *Periodični izvještaj CZKBOH* 1 (1966): 3-4.
- Kolumbić, Mirjana. „Hommage dr. Niki Dubokoviću Nadalini”. *Periodični izvještaj CZKBOH* 162 (1994): 5-8.
- Kovačić, Joško. „Šezdeset godina Muzeja hvarske baštine”. *Kruvenica – list župe sv. Stjepana I. Hvar* 15 (2010): 61-64.
- Maroević, Ivo. „Muzeji na otvorenom – hrvatska šansa”. *Muzeologija* 34 (1997): 7-13.
- Muzej hvarske baštine (MHB), Fond Nike Dubokovića, fasc. XLV.

14. Ostrowski, Florian Jan. „Thracian Archaeology and National Identity in Communist Bulgaria Exhibition-making as an ideological pattern”. U: *Digging Politics: The Ancient Past and Contested Present in East-Central Europe*, ur. Emily R. Hanscam, James T. Koranyi, 45-76. De Gruyter Oldenbourg, 2023.

15. Pharensis. *Il Dalmato* br. 44/XVIII, 1. lipnja 1892.

16. Weiser, M. E. „Lesina, ein Luftcurort und Seebad der Zukunft von dr. M. E. Weiser”. *Separatdruck aus dem „Med. chir. Central-Blatt”*. Wien, 1885.

17. Weiser, M. E. „Museo Farense”. *Narod* br. 97 /I./, 10. prosinca 1884.

18. Weiser, M. E. „Tumuli und prähistorische Funde auf Lesina, II. Die Tumuli von Sokolica”. *Mitteilungen der Anthropologischen Gesellschaft in Wien* 14. Wien, 1884.

19. Zaninović, Marin. „Dr. iur. Niko Duboković Nadalini (25. prosinca 1909. – 24. listopada 1991.)”. U: Niko Duboković Nadalini, *Izabrani radovi*. Split: Književni krug Split, 2001.

NIKO DUBOKOVIĆ, FOUNDER OF THE HVAR HERITAGE MUSEUM AND HIS MUSEOLOGICAL VISION OF THE ISLAND OF HVAR

The paper describes the life and museological work of the founder of the Museum of Hvar Island, known now as the Hvar Heritage Museum, Dr Niko Duboković Nadalini (1909 – October 24, 1991). Although in the 19th century there had been initiatives by M. E. Weiser and Dr Vjekoslav Boglić to start up a museum, no such institution in Hvar started working until the activity of Dr Niko Duboković as honorary conservator in 1950. Although he had graduated in law and was a diplomat until the close of World War II, this work of his came to an end in the post-war period.

Since he was posted to Hvar from the State Archives in Zadar and devoted his work in Hvar primarily to the archives, the new establishment that he headed from 1953 was called the Historical Archive of the Hvar Commune, but in 1965 it was renamed Centre for the Protection of the Cultural Heritage of the Island of Hvar.

Notwithstanding this, his work was from the beginning also museological. He laid the foundations for all three current island museums, the Hvar Heritage Museum, being the direct successor of the former institutions. Duboković was persistent in protecting the cultural and natural heritages, helped as he was by numerous associates in all the settlements of the island. He had an interesting approach to the understanding of the heritage and the whole and the idea of Hvar as an open-air museum. His ideas were never finally put into practice, but they should be evaluated and considered in visions for the future of museums on the island.

sl.15. Crkva sv. Marka

21 Niko Duboković, „O hvarskim muzejskim zbirkama (sredina 1968. god.)”, *Periodični izvještaj CZKBOH* 23 (1970): 8-13.

22 Isto, 9.